

УДК [327+339.9] (4-191.2)

Ситников М.М.¹

Стріжко І.С.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-219 НУ «Запорізька політехніка»

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНІЙ ЄВРОПІ

Аналізуючи процес інтеграції східноєвропейських держав до Європейського Союзу, варто констатувати, що розширення ЄС на схід передбачало проведення демократичних реформ у країнах регіону, зокрема, зміни у праві, а від держав-членів ЄС – цілковитого сприяння цим процесам. Зміни у праві Польщі, Чехії й Словаччини відбувалися під тиском і навіть диктатом Євросоюзу («копенгагенські критерії», Партнерські угоди про вступ). Незважаючи на таке зовнішнє втручання у справи суверенних держав, подібна практика може вважатися виправданою, оскільки в її основі лежала політична воля самих держав-кандидатів до зближення своїх систем права із законодавством ЄС.

Враховуючи прагнення України вступити до ЄС, вважаємо доцільним проаналізувати інтеграційні процеси у Центральній-Східній Європі та виокремити характерні риси, переваги та недоліки даної інтеграції.

Інтеграційним процесам значну увагу приділило багато дослідників, серед вітчизняних можна виділити Вергун В., Гошовську О., Дьоміну О., Задарей Н., Іванова П., Корнилова О., Копійку В., Кузьміна О., Курдину Е., Фурмана В., Шкарпову О., Шниркова О., Ковальова О., Сабан М., Фіалко А., Долішнього М. та ін. Роботи зазначених авторів сприяли розширенню уявлень про інтеграційні процеси. Вони проаналізували програмні документи урядів, парламентів східноєвропейських держав, що дало нам можливість відстежити політику та діяльність урядів, міністерств закордонних справ держав регіону, адже саме ці структури мали відповідні повноваження і несли відповідальність за проведення демократичних реформ і у кінцевому результаті – за інтеграцію до ЄС.

Метою дослідження є визначення й висвітлення послідовності реорганізації правових систем держав Східної Європи внаслідок інтеграції до ЄС, з'ясування особливостей подальшої стратегії розвитку держав регіону у нових геополітичних умовах.

Автори ставлять перед собою наступні завдання: проаналізувати модель європейської інтеграції країн Центрально-Східної Європи, виокремити характерні явища й процеси, що супроводжували дану інтеграцію, розглянути перспективи розвитку України на шляху інтеграції до ЄС.

Інтеграція як процес створення та розвитку інтенсивних та різноманітних моделей взаємодії між країнами стала головною характеристикою міжнародних відносин після закінчення періоду «холодної війни». З одного боку, відбувається глобалізація економічних зв'язків і стирання національних відмінностей у процесі поширення масової культури, з іншого, все наполегливіше заявляють про себе нові дійові особи на міжнародній арені: транснаціональні корпорації, неурядові організації, регіональні та місцеві органи влади. У своїй діяльності вони прагнуть вийти за рамки національних держав, що ставить світову спільноту перед необхідністю вироблення нових правил і механізмів регулювання взаємовідносин. В ході цього дослідження ми розглянемо моделі інтеграції країн Центрально-Східної Європи до Європейського союзу та перспективи, надбання й недоліки для України.

У контексті дослідження важливо проаналізувати положення з основних документів, договорів, програм, що були укладені й прийняті в процесі інтеграції до ЄС країн Центрально-Східної Європи. Серед таких виділимо наступні: програма допомоги «PHARE»; «Угода про заснування Європейського Банку Реконструкції та Розвитку»; доповідь «На шляху до більш тісного асоційованого співробітництва з державами Центральної та Східної Європи»; «Європейські угоди», підписані з державами Центрально-Східної Європи щодо вступу у ЄС; «Копенгагенські критерії»; Біла книга «Підготовка асоційованих країн Центральної та Східної Європи до інтеграції у внутрішній ринок Європейського Союзу».

Для України європейська інтеграція – це шлях до модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Як невід'ємна частина Європи Україна орієнтується на чинну у провідних європейських державах модель соціально-економічного розвитку.

Отже, основними напрямками інтеграційного процесу для України є адаптація законодавства України до законодавства ЄС, розвиток торговельних відносин між Україною та ЄС, інтеграція України до ЄС у контексті загальноєвропейської безпеки, політична консолідація та зміцнення демократії, зміцнення фінансової складової євро інтеграційного руху України, адаптація соціальної політики України до стандартів ЄС, культурно-освітня і науково-технічна інтеграція, регіональна інтеграція України, галузева співпраця, співробітництво у галузі охорони довкілля.